

Kvalitetsdokument	Beslutad av Kommunfullmäktige § 80	Datum 2012-11-26	Reviderad (dat) Se notering på omslag
Dokumentnamn Alkohol- och drogpolitiskt program för Överkalix kommun			
Avser verksamhet All kommunal verksamhet	Giltighetstid Tillsvidare	Uppföljning	
Ansvar och genomförande Kommunstyrelsen		Revidering Årligen eller vid behov	

Alkohol- och drogpolitiskt program för Överkalix kommun

2017-12-01

Reviderad 2015-04-29 med nya riktlinjer för alkoholserving
Reviderad 2017-12-01 med de nya målen i Regeringens ANDT strategi

Innehållsförteckning

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM.....	1
<i>Om programmet</i>	<i>1</i>
<i>Avgränsning</i>	<i>1</i>
ANSVAR OCH GENOMFÖRANDE	2
MÅL	3
LOKALA ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKA MÅL.....	4
VISION.....	4
ÖVERGRIPANDE MÅL.....	4
<i>Vägledande för Överkalix kommun.....</i>	<i>5</i>
ÖVERGRIPANDE STRATEGIER.....	6
<i>Samverkan</i>	<i>6</i>
<i>Information och Optionsbildning</i>	<i>6</i>
<i>Stärka föräldrarollen genom utbildning och föräldrastöd.....</i>	<i>6</i>
<i>Utvärderade metoder används</i>	<i>6</i>
UPPFÖLJNING	7
BILAGA 1 – MÅL I REGERINGENS ANDT STRATEGI 2016-2020	1
BILAGA 2 - RIKTLINJER FÖR TILLSYN ENLIGT ALKOHOLLAGEN	1
<i>Tillsyn av serveringstillstånd enligt Alkohollagen 8 kap 1 §</i>	<i>1</i>
<i>Förebyggande tillsyn.....</i>	<i>1</i>
<i>Inre tillsyn – vad avses?</i>	<i>1</i>
<i>Yttre tillsyn – vad avses?.....</i>	<i>1</i>
<i>Samordnad tillsyn – vad avses?</i>	<i>2</i>
RIKTLINJER FÖR ÖVERKALIX KOMMUN AVSEENDE TILLSYN.....	2
BILAGA 3 - RIKTLINJER FÖR ALKOHOLSERVERING	1
RIKTLINJER FÖR ALKOHOLSERVERING.....	1
<i>Hur länge tar det?</i>	<i>2</i>
VILKA OLIKA SERVERINGSTILLSTÅND FINNS ATT SÖKA?	3
ALKOHOLLAGENS KRITERIER VID HANDLÄGGNING	6
<i>Krav på serveringslokal</i>	<i>7</i>
<i>Krav på lagad mat eller tillredd mat.....</i>	<i>8</i>
<i>Inhämtning av remissyttranden vid prövning.....</i>	<i>8</i>
VILLKOR VID MEDDELANDE AV SERVERINGSTILLSTÅND	9
ALKOHOLPOLITISKA OLÄGENHETER.....	9
SERVERING.....	11
ÅTGÄRDER VID ÖVERTRÄDELSER	14
BILAGA 4 – LÄGESBESKRIVNING	15

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKT PROGRAM

Överkalix kommuns alkohol- och drogpolitiska program innehåller politiska mål och *strategier* i det förebyggande arbetet. Programmet skall vara vägledande för nämnder och förvaltningar i deras verksamhetsplanering och utvecklingsarbete. Överkalix kommuns mål och strategier är också att se som lokala delmål i riktning mot de nationella målen.

Resultat med policyn ska nås genom:

Samverkan – alla har samma inriktning

Stärkta föräldraroller - genom utbildning och föräldrastöd

Information och opinionsbildning – ökad kunskap

Utvärderade metoder - metoder som visat sig ge effekt används

Synergieffekter – olika insatser förstärker varandra

Uthållighet – arbetet ska vara långsiktigt

Om programmet

Syftet är att programmet ska skapa bra förutsättningar för ett gemensamt framgångsrikt långsiktigt förebyggande arbete gällande bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak.

Det övergripande målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk - med detta också en förbättrad folkhälsa.

I detta alkohol- och drogpolitiska program formuleras mål och strategier som ger en tydlig inriktning på det lokala arbetet.

Avgränsning

Programmet omfattar inte kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen.

Socialnämnden har ansvar för att människor som missbrukar alkohol och narkotika får det stöd och den vård de behöver.

Ansvar och genomförande

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunens nämnder tillämpar det alkohol- och drogpolitiska programmet. Kommunstyrelsen ansvarar också för att en övergripande uppföljning av programmet sker regelbundet.

För nämnder och förvaltningar gäller att:

- Kännedom ska finnas om nationella mål på området.
- Nämnderna sörjer för att berörda verksamheter arbetar mot uppsatta mål
- Uppsatta mål i alkohol- och drogpolitiska programmet ska brytas ned till delmål om det är nödvändigt.
- Samverkan ska eftersträvas mellan de olika verksamheternas. BRÅ gruppen ansvarar för att en samordning finns.
- Nämnderna ansvarar för att en utvärdering av arbetet mot mål genomförs.

MÅL

För ANDT området finns en strategi framtagen av regeringen:

”En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016–2020
ID-nummer: Skr.2015/16:86”

Det övergripande målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Strategin för att uppnå det övergripande målet består av tre delar:

- **Mål och insatsområden.** Utöver det övergripande målet anges för den nya perioden sex mål som i likhet med det övergripande målet är tänkta att ligga fast även på längre sikt. Kopplat till varje mål finns ett antal insatsområden (totalt 23 stycken) som ska styra utvecklingen mot uppsatta mål för strategiperioden 2016–2020.
- **Ett genomförande** av strategin med hjälp av långsiktigt hållbara strukturer på alla nivåer i samhället. Sammanlagt 14 nationella myndigheter räknas som ansvariga inom ANDT-området, och till de centrala aktörerna hör länsstyrelserna och Folkhälsomyndigheten.
- **Uppföljning** av strategin görs genom ett antal indikatorer som redovisas löpande. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att följa upp utvecklingen genom indikatorerna. Dessutom ska myndigheterna med ansvar inom ANDT-området regelbundet redogöra för sin verksamhet till regeringen.

Strategin innehåller sex mål som tillsammans ska bidra till att uppnå det övergripande målet:

1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.
2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.
3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.
4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.

Under varje mål anges de insatsområden som regeringen bedömer är viktiga för att uppnå målen i strategin. Insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk är grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet.

Mer om strategins mål och insatsområden finns i *Bilaga 1*.

Strategin i sin helhet finns på:

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/skrivelse/2016/02/skr.20151686/>

Lokala alkohol- och drogpolitiska mål

Vision

I Överkalix finns goda livsbetingelser utan alkohol och droger för barn och ungdomar, en god uppväxt under trygga och bra förhållanden.

Vuxna i Överkalix tar ett eget ansvar för en minskad användning av tobak och alkohol och är bra förebilder barn och ungdomar. Inga droger eller alkohol förekommer på arbetsplatser och i trafiken.

Överkalix är fritt från narkotika och dopingmedel. Ingen ungdom under 18 år använder alkohol eller tobak. Överkalix kommun är en attraktiv plats att bo på för barn och vuxna.

Övergripande mål

- Ungdomen ska ha en alkohol- och drogfri uppväxt
- Ungdomar under 18 år ska inte använda tobak
- Minskad andel riskkonsumenter av alkohol bland vuxna
- Ett dopnings och narkotikafritt Överkalix.
- Ingen alkohol eller narkotika ska förekomma i trafiken
- Ingen alkohol eller narkotika ska förekomma under graviditet
- Förhindra negativa sociala, medicinska och ekonomiska konsekvenser från bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak.
- Föräldrar i Överkalix ska ha en god kunskap om sin betydelse för barnens framtida vanor och hälsa

Överkalix kommuns inriktningsmål är:

Alkohol

- * Att ha en effektiv tillsyn av folkölsförsäljning samt av serveringstillstånd, se bilaga 2. Ansökan om serveringstillstånd hanteras utifrån riktlinjer, se bilaga 3.
- * Att arbeta med metoden ”Ansvarsfull alkoholserving”. Utbildningar ska erbjudas till dem som innehar serveringstillstånd.
- * Att bedriva opinionsarbete som framför de positiva effekterna av att inte dricka för mycket. Upprätthålla arbetet med ”Varannan vatten”.
- * Att bedriva opinionsarbete som framför att ungdomar inte ska dricka alkohol. I första hand används kampanjer med nationell spridning.

Narkotika

- * Att öka kunskapen om narkotika bland personal som träffar ungdomar

Dopning

- * Utbilda berörd personal om dopning
- * Att ha en god tillsyn i träningslokaler

Tobak

- * Att ha en effektiv tillsyn av tobaksförsäljning i samverkan med Polisen.
- * Använda kontraktmetod i skolan för att uppmuntra ungdomar att avstå tobak

Allmänt på området

- * Överkalix kommun ska hålla sig ajour vad gäller kunskapsutveckling på området genom att erbjuda utbildningar och temaföreläsningar för politiker, personal och invånare.
- * Arbetet ska omfatta ett arbete för förbättrad folkhälsa.
- * Idrotts- och föreningsliv ska ha drogpolicys.
- * Kommunens lokaler och anläggningar ska vara drogfria.
- * Föräldrastödsutbildningar ska erbjudas
- * Samverkan med ska ske med andra kommuner och aktörer för att utveckla det förebyggande arbetet

Vägledande för Överkalix kommun

Kommunen bör allmänt verka för minskad tobaksanvändning och måttliga, återhållsamma alkoholvanor.

- *Kommunen skall se välvilligt på de personer/organisationer som verkar för olika grad av nykterhet och rökfrihet.*
- *Organisationer som består av före detta missbrukare skall få aktivt stöd av kommunen, såväl materiellt som immateriellt.*
- *Frivilliga organisationer som representant för det civila samhället bör få stöd.*
- *Vid behandling av personer med missbruksproblem skall evidensbaserade behandlingar tillämpas, dvs. metoder baserade på praktiska och vetenskapliga resultat.*

Övergripande strategier

Slutsatser som har dragits i utvärderingar av olika förebyggande projekt visar att det krävs en kombination av olika åtgärder för att få långsiktliga effekter av ett drogförebyggande program.

I vårt förebyggande arbete är användandet av utvärderade metoder och samverkan en nyckel till att nå framgång. Viktigt är arbetet för att stärka föräldrarollen samt en bra och tydlig information, en medveten opinionsbildning. Arbetet är långsiktigt, uthållighet med utvärderade arbetsmetoder är grundläggande. Genom ett samarbete kommer synergieffekter att nås – olika insatser förstärker varandra.

Samverkan

För att uppnå långsiktliga effekter av det förebyggande arbetet är det betydelsefullt med en samverkan mellan kommunens olika verksamheter och med andra kommuner, myndigheter och organisationer. I Överkalix kommun upprätthålls samarbetet genom BRÅ-gruppen, en tvärssektoriell arbetsgrupp med ansvar inom folkhälsa, ANDT förebyggande arbete och brottsförebyggande arbete. BRÅ-gruppen arbetar regelbundet fram en handlingsplan för arbetet tillsammans med Polisen.

I ett främjande och förebyggande arbete är dialog mellan föräldrar, skola, politiker, kommunala förvaltningar, Polis, ideella föreningar och inte minst ungdomarna viktig.

Information och opinionsbildning

Med informationsinsatser är det visserligen svårt att påverka individers hälsobeteende, men det har en stor betydelse för att påverka attityder för att få stöd för olika preventiva insatser.

Information och opinionsbildning är ett sätt att skapa ett samhälle som prioriterar det främjande och förebyggande arbetet och som håller dessa frågor levande. Det är också en viktig strategi för att bidra till diskussioner och skapa dialog mellan ungdomar och vuxna.

Målet med information och opinionsbildning är företrädesvis att öka medvetenheten hos allmänheten om alkohol och andra drogers negativa påverkan på barn och ungdomar samt skapa stöd för olika former av preventiva insatser. Målet är också att ungdomarna själva ges redskap som leder till att de gör egna hälsosamma val i förhållande till alkohol och andra droger.

Stärka föräldrarollen genom utbildning och föräldrastöd

Föräldrarnas betydelse för barnens attityder till droger ska lyftas fram genom att kunskap sprids. Ett ökat stöd och samarbete med föräldrar och andra vuxna är en framgångsfaktor, detta kan exempelvis ske genom föräldrautbildningar och genom att föräldrastöd erbjuds.

Utvärderade metoder används

Att förebygga drogproblem är ett eget kompetensområde där olika arbetssätt utvecklats och utvärderats. För att ta tillvara befintlig kunskap, används där det är möjligt, metoder som visat sig ge bra resultat vid vetenskapliga utvärderingar.

Uppföljning

För att det drogförebyggande arbetet ska bli verkningsfullt och få genomslagskraft är det av största vikt att programmet i största möjliga utsträckning införlivas i ordinarie arbete. Varje nämnd har att beakta de mål som tagits fram och vid behov bryta ned dessa mål för att kunna arbeta med dessa.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av det alkohol och drogpolitiska programmet. Uppföljning bygger på förvaltningarnas verksamhetsberättelser, tillsyn enligt alkohollagen, lokala kartläggningar samt andra relevanta undersökningar.

BILAGA 1 – MÅL I REGERINGENS ANDT STRATEGI 2016-2020

ANDT-strategin 2016-2020

Mål

Mål	Insatsområden
<p>1. Tillgång till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak ska minska.</p>	<p>Skarpare reglering för att minska illegal handel av tobak.</p> <p>Samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobakstillsyn.</p> <p>Bekämpning av illegal handel och en restriktiv och tydligt reglerad och legal handel via digitala medier.</p> <p>Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete på alla nivåer.</p>
<p>2. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska.</p>	<p>Reglering och tillsyn för att begränsa marknadsföring och exponering av alkohol och tobak.</p> <p>En hälsofrämjande skola utifrån elevers olika förutsättningar och behov.</p> <p>Effektivt arbete mot langning av alkohol och tobak.</p> <p>Spridning och tillämpning av ett kunskapsbaserat cannabisförebyggande arbete.</p>
<p>3. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.</p>	<p>Uppmärksamma och förebygga ANDT-relaterad ohälsa bland kvinnor och män samt flickor och pojkar inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och inom andra arenor.</p> <p>Dopningsförebyggande arbete inom motionsidrotten.</p>
<p>4. Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.</p>	<p>Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst samt med andra aktörer för en sammanhållen vård utifrån kvinnors och mäns samt flickors och pojkars specifika förutsättningar och behov.</p> <p>Insatser för att nå kvinnor och män samt flickor och pojkar i en socialt och hälsomässigt utsatt situation till följd av missbruk eller beroende.</p>
<p>5. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.</p>	<p>Tidig uppmärksamhet av riskbruk och beroende bland blivande föräldrar.</p> <p>Uppmärksamma och erbjuda ändamålsenligt stöd till flickor och pojkar som föds med skador till följd av ANDT eller som växer upp i familjer med missbruk eller annan omsorgssvikt, inklusive förekomst av våld, med koppling till alkohol eller narkotika utifrån deras förutsättningar och behov.</p> <p>Strategiskt och långsiktigt arbete för att motverka narkotika-relaterad dödlighet bland kvinnor och män samt flickor och pojkar.</p> <p>Insatser för att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotika-bruk.</p>
<p>6. En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt.</p>	<p>Aktivt verka för en folkhälsorienterad syn på narkotika inom EU och FN med utgångspunkt i politiken för mänskliga rättigheter.</p> <p>WHO bör arbeta fram och anta en bred folkhälsopolitisk ansats till narkotikafrågan före 2019.</p> <p>Utveckla narkotikafrågorna i det globala utvecklingsarbetet.</p> <p>Internationellt arbete mot dopning med utgångspunkt i idrotten.</p> <p>Aktivt verka för genomförandet av WHO:s ramkonvention om tobak.</p> <p>Aktivt verka för och bidra till en EU-gemensam alkoholstrategi.</p> <p>Nordiskt samarbete.</p>

BILAGA 2 - RIKTLINJER FÖR TILLSYN ENLIGT ALKOHOLLAGEN

Tillsyn av serveringstillstånd enligt Alkohollagen 8 kap 1 §

Statens Folkhälsoinstitut utövar central tillsyn över efterlevnaden av denna lag och kan meddela allmänna råd till vägledning för tillämpning av lagen.

Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet. Länsstyrelsen skall också hjälpa kommunerna med råd för deras verksamheter.

Den omedelbara tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om servering av spritdrycker, vin och starköl utövas av kommunen och av polismyndigheten. Kommunen och polismyndigheten utövar också tillsyn över servering av och detaljhandel med öl, 9 kap 2 §.

Enligt alkohollagen skall kommunen, polis- kronofogde- och skattemyndigheten lämna de uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för fullgörandet av sin uppgift.

Alkohollagen anger vidare att tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som berör verksamheten.

Tillsynen i kombination med möjligheter till sanktioner är det viktigaste instrumentet för att restaurangverksamheten skall kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser. Att så sker är en förutsättning för att branschen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor.

Tillsynen sker på tre nivåer, förebyggande tillsyn, inre tillsyn och yttre tillsyn. Det huvudsakliga syftet är att förebygga att brister uppstår.

Förebyggande tillsyn

Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår. I den tidigare lagstiftningen Lagen om handel med drycker (LHD) sägs att ”Tyngdpunkten i handläggarens arbete bör ligga på rådgivande och förebyggande verksamhet. Genom rådgivningsverksamhet och en smidig handläggning av ärendena bör det kunna undvikas att administrativa tvångsmedel kommer till annat än begränsad användning.” Dessa tankar bör enligt Folkhälsoinstitutet vara vägledande även idag.

Inre tillsyn – vad avses?

Med inre tillsyn menas kontroll av uppgifter från olika myndigheter om till exempel ekonomi och tillståndshavarens vandel men även inspektioner från andra myndigheter (polis, miljö och räddningstjänst). Till den inre tillsynen räknas också övervakning av restaurangernas marknadsföring, försäljningssiffror samt mottagande av tips från allmänheten.

Yttre tillsyn – vad avses?

Med yttre tillsyn menas kontroll av att restaurangernas alkoholservering sker i enlighet med givna tillstånd och inte bryter mot gällande lag och föreskrifter i övrigt. Kontroll av att servering inte sker till underåriga, ordningen i och utanför serveringsstället samt graden av berusning bland gästerna är viktiga delar av den yttre tillsynen. Vidare kontrolleras att serveringsansvarig finns på plats, matutbud, personalens anställningsformer, stängningstider, hygien och brandskydd m m.

Samordnad tillsyn – vad avses?

Med samordnad tillsyn menas ett fördjupat tillsynsarbete som flera berörda myndigheter planerar och/eller genomför tillsammans. Respektive myndighet deltar med stöd av den lagstiftning som gäller för deras sakområde. Livsmedels- och omgivningshygien ansvarar Miljöavdelningen för, brandsäkerhetsfrågor Räddningstjänsten, kassakontroller och bokföring ansvarar Skatteförvaltningen osv.

Riktlinjer för Överkalix kommun avseende tillsyn

Tillsyn bedrivs på tre nivåer.

1. Förebyggande insatser

- Gemensamma träffar med tillståndshavare och olika berörda myndigheter. En träff genomförs varje halvår. Lämpligen tar första träffen upp aktuella frågor inför sommarens evenemang och andra på andra träffen sker en utvärdering av genomförda aktiviteter.
- Tydlig information, muntlig och skriftligt
- Utbildningar för restaurangägare och personal

Förebyggande insatser ansvarar alkoholhandläggaren för på eget eller andras initiativ.

2. Inre tillsyn – utförande

Restaurangregistret samt förteckning på personer med betydande inflytande (PBI) i restaurangrörelsen bör årligen skickas till skatte- och kronofogdemyndigheten för kontroll mot deras register. Företagens och PBI:s eventuella förekomst kontrolleras regelbundet i JUSTITIA. Den inre tillsynen genomförs av en kommunal ekonomihandläggare tillsammans med alkoholhandläggaren och i samarbete med skatteförvaltning, polis, räddningstjänst, kronofogdemyndighet, länsstyrelse m fl.

3. Yttre tillsyn – utförande

Tillsynen sker genom besök på serveringsstället. Besöken sker både på kvällstid och på dagtid av alkoholhandläggaren tillsammans med en politiker från Kommunstyrelsen. Vid större evenemang görs besök gemensamt med tjänstemän från miljö- och byggkontoret, räddningstjänsten och polisen. Varje besök dokumenteras.

Tillsynen riktar sig mot både permanenta och tillfälliga tillstånd och/eller permanent slutna sällskap. Även tillfälliga tillstånd samt cateringsservering i allmänna lokaler kan komma i fråga för tillsyn.

Tillsynsplansplan upprättas årligen.

BILAGA 3 - RIKTLINJER FÖR ALKOHOLSERVERING

Riktlinjer för alkoholserving

Inledning

Bestämmelserna om servering av alkoholdrycker finns reglerade i alkohollagen (2010:1622). Alkohollagstiftningen är en skyddslagstiftning för att kunna begränsa alkoholens skadeverkningar, kraven på ordning och nykterhet har en framskjuten plats i lagstiftningen.

I dessa riktlinjer kan du läsa om Överkalix kommuns syn på alkoholserving utifrån alkohollagen och vilka förväntningar som finns på den som ska söka eller redan har tillstånd.

Överkalix kommun vill i dialog och samverkan med restaurangbranschen och berörda myndigheter (t.ex. polismyndigheten och skatteverket) verka för en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholhantering.

Kort om tillämpningen av alkohollagen

Beslutsmyndighet för serveringstillstånd är kommunerna, alkohollagen 8 kap. 1 §. Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering, alkohollagen 9 kap. 2 §. I Överkalix kommun utreder och beslutar kommunstyrelsen om serveringstillstånd och de har även tillsynsansvaret.

Länsstyrelsen har ansvar för att övervaka att handläggning av ansökningar och att tillsyner sker på ett korrekt inom sätt hos kommunerna i respektive län. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Folkhälsomyndigheten har till uppgift att utöva tillsyn på nationell nivå för att garantera att all försäljning av alkohol sker ansvarsfullt och att lagar och bestämmelser på alkoholområdet följs.

Grunden för bedömning av serveringstillstånd utgörs av gällande lagstiftning, förarbeten och praxis, främst enligt Alkohollagen (2010:1622) och föreskrifter i Folkhälsomyndighetens författningssamling.

Gällande regler för tillståndsgivningen i Överkalix kommun finns att läsa:

www.riksdagen.se – Alkohollag (2010:1622)

www.regeringen.se - Proposition 2009/10:125 – En ny alkohollag

Laghänvisningar i detta dokument avser alkohollagen (2010:1622) om inget annat anges.

Kommunens information

Enligt 8 kap. 9 § i alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

Kommun har som mål att två gånger per år hålla en krögarträff för att avhandla aktuella tillståndsfrågor, bestämmelser och ansvarsfull alkoholserving.

Vidare tillhandahåller kommunen dessa riktlinjer samt information på kommunens hemsida, overkalix.se. På sidan finns information om serveringstillstånd, regler gällande kunskapsprov och hur dessa genomförs samt hänvisning till gällande lagar och aktuella avgifter.

När behövs serveringstillstånd?

För försäljning av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker krävs alltid tillstånd. Försäljning får endast ske om det föreligger rätt till det enligt alkohollagen. Försäljning innebär varje form av tillhandahållande av dryck mot ersättning. Det betyder till exempel att en alkoholdryck som ingår i en entréavgift eller deltagaravgift också är servering.

Serveringstillstånd krävs inte för servering som ordnas:

1. Vid ett enstaka tillfälle för vissa i förväg bestämda personer. Det vill säga att det inte får vara en verksamhet som återkommer regelbundet. Bröllop och jubileums fester är exempel på enstaka tillfälle och
2. utan vinstintresse det vill säga att det inte får finnas vinstintresse vare sig från försäljningen av dryckerna eller från någon annan del av arrangemanget och
3. utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av drycker och det vill säga avgift för till exempel mat eller inträde får inte förekomma och
4. i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker, det vill säga att tillstånd krävs om lokalen exempelvis är ett café eller en butik där drycker säljs i vanliga fall.

Om deltagarna dricker egna alkoholdrycker eller om värden/arrangören bjuder på alkoholdrycker eller säljer dryckerna till självkostnadspris (inköpspris) behövs heller inget tillstånd, under förutsättning att ovanstående kriterier är uppfyllda.

Ansökan och avgifter

Ansökan om serveringstillstånd görs på kommunens ansökningsblankett. Vid ansökan bör noteras att det ofta krävs kompletterande information som kan lämnas som bilaga vid ansökan. Inkommen ansökan behandlas enligt alkohollagen (2010:1622).

I alkohollagen 8 kap. 10 § anges att kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt alkohollagens 9 kapitel av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Uttag av avgift sker enligt självkostnadsprincipen. Gällande ansöknings- och tillsynsavgifter är beslutade av kommunfullmäktige 2014-02-24 § 6, och finns publicerade på kommunens webbsida, overkalix.se.

Hur länge tar det?

Enligt alkoholförordningen § 5 (2010:1636) ska kommunen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att ansökan är fullständig.

- Överkalix kommuns ambition är att en ansökan om stadigvarande tillstånd ska vara avgjord inom 3 månader efter det att ansökan är komplett.
- Gällande ansökan om utökad alkoholservering/serveringstid till allmänheten är ambitionen även där att beslut ska komma inom 3 månader.
- För ansökningar om tillfälligt tillstånd att servera alkoholdrycker till allmänheten är ambitionen att ansökan ska vara behandlad inom 9 veckor.
- Ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap avgörs senast inom 3 veckor.

Vilka olika serveringstillstånd finns att söka?

Vad gäller - Rättsregler

Vad ett serveringstillstånd kan omfatta finns i alkohollagen 8 kap. 2§:

Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap.

Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker.

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

Alkohollagen ställer i 8 kap. 12 § krav på sökanden, serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. För att kunna erhålla ett serveringstillstånd finns också ett grundläggande krav på att tillredd mat ska finnas, 8 kap 15 §. Detta gäller både servering till allmänheten och för servering i slutet sällskap.

Stadigvarande tillstånd

För stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten ställs krav på serveringslokaler och kök samt att det ska finnas ett varierat matutbud.

Stadigvarande tillstånd för servering till slutna sällskap är antingen en klubb rättighet, en festvåningsrättighet eller ett cateringstillstånd.

Tillfälliga tillstånd

Tillfälliga tillstånd gäller enstaka tillfälle eller enstaka tidsperiod (några dagar upp till ett par månader) och kan avse servering till allmänheten eller slutet sällskap.

Tillstånd för slutet sällskap

För slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Vid bedömning om ett sällskap är slutet beaktas om det finns ett gemensamt intresse eller annat innehållsmässigt samband (exempelvis föreningsstadgar, styrelse- eller årsmötesprotokoll), omfattningen av det slutna sällskapet, hur medlemskap förvärvas samt utformningen av annonsering.

Serveringstillstånd för cateringverksamhet för slutna sällskap

I 8 kap 4 § anges att den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

Kryddning av snaps

Tillstånd att krydda snaps regleras i 8 kap 3 §. Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen. Kryddningen ska ske på det egna serveringsstället eller när det gäller cateringverksamhet på tillredningsstället.

Pausservering

I alkohollagen finns en möjlighet att få rätt till att få bedriva så kallad pausservering, 8 kap 15 §. Tillstånd för servering av starköl, vin och annan jäst alkoholdryck i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matsservering. Tillstånd kan sökas som både stadigvarande och tillfälligt serveringstillstånd.

Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang

Tillstånd för provsmakning riktad till allmänheten regleras i 8 kap 6 §. Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de parthandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen, lag (2012:205).

Serveringstillstånd enligt punkt 2 beviljas som ett tillfälligt tillstånd till allmänheten.

Det ställs inte krav på matsservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 §. Lag (2012:205).

Särskilt tillstånd för provsmakning vid tillverkningsställe

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna, 8 kap 7 §.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Utvidgat serveringstillstånd

Utvidgningen kan avse tillståndshavare med vin- och starkölsrättigheter ansöker om att få servera även spritdrycker, festvåningar med tillstånd för slutna sällskap som söker tillstånd för servering till allmänheten samt serveringsställe som vill utöka serveringsyta eller serveringstid. Samma kriterier gäller som vid nyansökningar.

Undantag - alkoholservice på särskilda boenden

I alkohollagen finns ett undantag från kravet på serveringstillstånd för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker till boende och besökare till den på särskilda boenden som avses i socialtjänstlagen och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Detta undantag för servering på särskilda boenden finns reglerat i alkohollagen 8 kap. 1 b §:

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till den på sådana särskilda boenden

1. som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och
2. vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Den som bedriver alkoholservice enligt första stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program

Tillämpning

För att undantag från kravet på serveringstillstånd ska gälla krävs att måltidsservice tillhandahålls på det särskilda boendet. Vem som bedriver måltidsservicen på det särskilda boendet har ingen betydelse. Det kan vara den som driver det särskilda boendet, exempelvis kommunen eller en enskild utförare. Det särskilda boendet ska upprätta ett egenkontrollprogram som visar hur man arbetar för att alkohollagen ska följas.

Alkohol serveras endast i anslutning till måltider i matsalen i boendet. Därutöver kan alkohol serveras vid särskilda tillfällen som pubkvällar eller andra festligheter som anordnas i boendet.

Servering får ske till boende och personer som besöker någon boende. Servering till besökare får endast ske vid särskilda tillfällen. Verksamheten får inte bli liktydig med servering till allmänheten.

Alkohollagens kriterier vid handläggning

Vad krävs av sökanden?

I 8 kap. 12 § ställs krav på sökanden:

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov som avses i andra stycket och om undantag i vissa fall från skyldigheten att avlägga prov.

Innan beslut om eventuellt serveringstillstånd kan tas, görs en grundlig utredning av kommunen där det ska framgå om sökande och lokalen uppfyller de krav som ställs i alkohollagen. I utredningen beaktas också så att alkoholserveringen enligt ansökan inte utgör en alkoholpolitisk olägenhet.

Kunskapskrav

För stadigvarande serveringstillstånd krävs att sökande och andra personer med betydande inflytande i serveringsrörelsen ska ha kunskap om svensk alkohollagstiftning.

Sökande ska avlägga ett prov hos kommunen för att visa att han eller hon besitter de kunskaper om alkohollagstiftningen som krävs för att kunna utöva serveringsverksamhet lagenligt.

Kunskapsprovet är framtaget av Folkhälsomyndigheten och är webbaserat. Provet avläggs hos kommunen och skickas till Folkhälsomyndigheten för rättning.

För återkommande tillfälligt tillstånd, exempelvis för byaföreningar som årligen söker tillfälliga tillstånd, gäller också krav på kunskapsprov.

Personlig lämplighet

Det är sökanden som själv måste bevisa sin lämplighet. Det åligger sökanden att själv införskaffa alla intyg och handlingar som ska ligga till grund för prövning av ansökan. När sökanden är juridisk person omfattar lämplighetskraven även den eller de fysiska personer som har ett direkt inflytande i rörelsen och eller bedriver verksamheten. Sökanden ska inte ha varit inblandad i brott som har anknytning till narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, diskrimineringsbrott eller ekonomisk brottslighet under den senaste tidsperioden.

Ekonomisk skötsamhet

Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Sökanden ska inte ha skulder till samhället med skatter eller avgifter samt ha ordnad bokföring.

När prövningen avser en juridisk person riktas lämplighetskraven även mot de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen som till exempel verkställande direktör, ensam företagstecknare, styrelseledamöter och liknande.

Krav på serveringslokal

Enligt 8 kap. 14 § ska serveringstillståndet omfatta ett avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme.

I de fall där serveringstillståndet även omfattar uteservering ska den vara fysiskt avgränsad från kringliggande område där servering inte får förekomma.

Gemensamt serveringsutrymme. Om gemensamt serveringsutrymme beviljats ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att alkohollagen i övrigt följs under den tid han eller hon bedriver servering där.

Uteservering. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel dem som bor i närheten av restaurangen.

Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

Serveringstillstånd till uteservering kan endast medges om uteserveringen ligger i direkt anslutning till befintlig restaurang och om uteserveringen bedrivs inom ett avgränsat område.

Vid uteservering ska tillredd mat kunna serveras. Uteserveringen ska även vara överblickbar. För serveringsställe med permanent serveringstillstånd, ska uteservering normalt avslutas senast kl. 22.00. Dock finns möjlighet att söka för uteservering fram till klockan 01.00.

En uteservering som enbart består av en drinkbarsavdelning ges inte serveringstillstånd.

Matsal och drinkbar

I 8 kap. 15 § anges att om det finns en drinkbar får den endast utgöra en mindre del av serveringsställets totala yta, det anges också att den ska vara belägen i nära anslutning till matsalen.

För att uppfylla anvisningar i alkohollagen så ska bordsavdelningen uppta den största delen av lokalen eller erbjuda plats för minst hälften av det antal personer lokalen är avsedd för.

Vid tillståndsprövningen ska sökanden redovisa vilken yta i lokalen som är avsedd som bordsavdelning och hur många bord och stolar denna omfattar. Den övriga delen av godkänd serveringsyta kan disponeras som drinkbar om sökanden så önskar.

Krav på lagad mat eller tillredd mat

Kravet på mat finns reglerat i 8 kap. 15 §. Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Höga krav ställs på restaurangens kapacitet för matlagning:

- Restaurangköket ska vara registrerat hos miljöavdelningen för beredning och servering av lagad mat.
- Köksutrustning ska vara av sådan beskaffenhet att lagad mat i tillräcklig omfattning kan tillredas av råvaror.
- Restaurangköket ska användas och lagad mat ska finnas att tillgå under hela den tid som servering av spritdrycker, vin och starköl pågår. Efter kl. 23.00 kan ett mindre antal enklare maträtter anses tillgodose kravet på matutbud.
- Gästerna ska erbjudas ett varierat och komplett utbud av såväl maträtter som drycker.
- Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering och det ska även i sin helhet vara godkänt utan anmärkning av räddningstjänsten.

För tillfälligt serveringstillstånd behövs det inte ett eget kök, lagad eller tillred mat ska ändå kunna serveras under hela serveringstiden. Detta gäller även vid tillfällig servering till slutet sällskap.

Tillstånd för servering av starköl och vin i foajéer till teatrar eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matservering. Det ställs inte heller krav på matservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 §. Lag (2012:205).

Inhämtning av remissyttranden vid prövning

I 8 kap. 11 § i alkohollagen anges att en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte får bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Vid handläggning av stadigvarande tillstånd och tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten inhämtas i normalfall även yttranden från:

- Räddningstjänst – Kontrollerar lokalernas lämplighet ur säkerhetssynpunkt.
- Bygg- och miljönämnden – Miljöavdelningen handhar tillstånd enligt livsmedelslagen och yttrar sig om lokalens lämplighet ur störningssynpunkt.
- Socialnämnden – Yttrar sig gällande eventuella sociala risker och olägenheter.
- Skattemyndigheten – Inkommer med registerutdrag gällande skatter, arbetsgivaravgifter och moms.
- Kronofogdemyndigheten – Inkommer med registerutdrag gällande eventuella skulder.

Om en ansökan avser servering inom eller invid ett militärt område ska yttrande dessutom inhämtas av vederbörande militära chef innan ansökan får bifallas. Lag (2014:770).

Ett eventuellt serveringstillstånd kan utifrån remissyttrandena utfärdas med villkor för att servering ska få ske.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

Villkoren kan endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Tillämpning

Genom villkor kan tillståndsmyndigheten till exempel förordna om:

- Att ordningsvakter ska finnas
- Vilka serveringstider som ska gälla
- Vilka serveringslokaler som får utnyttjas och hur
- Att alkoholdrycker endast får serveras genom bordsservering
- Hur och när en drinkbar får användas

Alkoholpolitiska olägenheter

Enligt alkohollagen, 8 kap. 17 § får serveringstillstånd vägras om alkoholserveringen på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra alkoholpolitiska olägenheter. Med alkoholpolitiska olägenheter menas i detta sammanhang att etablering av ett serveringsställe med alkoholservering eller utökad rätt till servering för ett befintligt serveringsställe riskerar att medföra samhälleliga problem. Dessa kan vara i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

I Överkalix kommun räknas detta som alkoholpolitiska olägenheter:

- De fall där polismyndighet avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning.
- De fall där miljöavdelningen avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts eller riskerar att utsättas för bullerstörningar från serveringsstället.
- De fall där serveringstillstånd söks i områden där sociala och/eller missbruksproblem är kända.
- De fall där kommunen äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller angående sökandens lämplighet.
- Om sökanden är känd för att, eller kan befaras, bedriva drogliberal verksamhet eller annat som inte är förenligt med seriös restaurangverksamhet, till exempel spel- eller sexklubbar eller arrangemang och shower med naket inslag, till exempel striptease.
- När det finns risk för överetablering, om antalet serveringsställen i ett område har ökat eller riskerar att öka till en sådan omfattning att problem med buller, ordning och brottslighet uppstår kan kommunen vägra nytt tillstånd eller utökning av serveringstillstånd.

Av betydelse för ett eventuellt tillstånd har också restaurangens inriktning, till exempel om det handlar om en renodlad restaurang för matservering, en restaurang med nöjesverksamhet eller om en restaurang som vänder sig till ungdomar.

Lokaler i kommunens regi

För de lokaler som kommunen äger, och som i huvudsak nyttjas för barn- och/eller ungdomsverksamhet i kommunal regi eller med kommunalt stöd, ska restriktivitet råda för arrangemang där alkohol serveras. Om detta blir aktuellt bedöms varje ansökan enskilt utifrån arrangemangets karaktär.

Lokaler i närhet av fritidsgårdar och annan ungdomsverksamhet

Serveringstillstånd bör inte meddelas för serveringsställen som ligger i omedelbar närhet av fritidsgård eller annan ungdomsverksamhet. Serveringstillstånd kan dock medges till serveringsställen där möjligheten av samnyttjande av lokalen som fest-, förenings- och ungdomslokal är en förutsättning för lokalens existens.

Om detta blir aktuellt ska en noggrann utredning av de faktiska förhållandena göras.

Idrottsanläggningar/Nöjesanläggningar

Vid tillståndsprövning av ansökningar på idrottsanläggningar beaktas så att alkoholservice på anläggningen inte inkräktar på en av samhällets grundläggande alkoholpolitiska värderingar; att idrott och alkohol inte hör ihop.

- Alkoholservice ska ske under restaurangmässiga former.
- Serveringstillstånd medges inte i samband med idrottsevenemang, så som matcher eller liknande händelser.
- Serveringstillstånd medges inte när evenemang i huvudsak riktar sig till publik under 18 år.

Servering

I alkohollagen 8 kap.18 § anges vad som gäller för personal och serveringsansvar. För servering av spritdrycker, vin eller starköl får endast anlitas personal som är anställd av tillståndshavaren.

Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med tanke på personliga egenskaper och omständigheter i övrigt.

Det finns undantag, bland annat kan inhyrd personal från bemanningsföretag få servera under tillståndshavaren. Personal kan inte hyras in eller lånas från andra företag. Vidare kan elever som deltar i en officiellt fastlagd restaurangutbildning som i ett led i utbildningen kunna praktisera på restauranger med serveringstillstånd utan att vara anställda, om detta sker med utbildarens medgivande.

Det är inte tillåtet att bjuda på alkohol i kommersiella lokaler, det vill säga restauranger, krogar och pubar med serveringstillstånd.

Utöver ovensående har tillståndshavaren att beakta att:

- Tillståndshavaren är skyldig att anmäla till kommunen den eller de personer som utsetts till serveringsansvariga.
- Anmälan ska även göras när en persons serveringsansvar upphör, till exempel när en serveringsansvarig slutar sin anställning eller skiljs från uppgiften
- Personalliggare ska föras av tillståndsinnehavaren.

Serveringstider

Enligt alkohollagen 8 kap. 19 § är normala tider för alkoholserving från klockan 11.00 på dagen till klockan 01.00 på natten. Om det finns risk för störningar kan kommunen besluta om kortare serveringstid. I Överkalix kommun gäller 11.00 till 01.00 om inte annat anges i tillståndet.

Det går att ansöka om serveringstider som sträcker sig utanför de ”normala” tiderna. Utökad serveringstid prövas särskilt i varje enskilt fall. Här läggs stor tyngd på risken för alkoholpolitiska olägenheter, ett förebyggande perspektiv vägs in.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Rumsservering och minibar på hotellrum

I alkohollagen 8 kap. 5 § anges att hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler också får servera alkoholdryck på hotellrummet (rumsservering). På sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

Rumsservering får ske under de tider som tillståndshavaren själv bestämmer. Alla regler i alkohollagen måste dock följas – exempelvis måste det finnas mat att tillgå och serveringsansvarig personal måste finnas på plats.

Enligt föreskrifter från Folkhälsomyndigheten gäller följande:

- Med minibar avses skåp med alkoholdrycker på ett hotellrum.
- Minibaren ska vara låsbar.
- Tillgång till minibar får endast lämnas till hotellgäst efter begäran från denne.

Tillgång till minibar får inte lämnas till gäst som inte fyllt 18 år

Marknadsföra med hjälp av alkohol

Det är inte tillåtet att marknadsföra varor, tjänster eller arrangemang med hjälp av alkoholdrycker. På serveringsstället får reklam som är påträngande eller direkt uppmanande till att dricka alkohol inte förekomma. Vad som gäller vid marknadsföring av alkohol finns angivet i alkohollagens 7 kap.

Det är inte tillåtet att locka kunder med extrapriser som till exempel:

- Kom klädd i ”kvällens tema” så handlar du billigare i baren!
- Köp två drinkar – betala för en!
- De 50 första gästerna blir bjudna på en drink (krögaren får bjuda på alkoholfritt).

Däremot kan serveringsstället erbjuda som exempelvis:

- Happy Hour (så länge maten och de alkoholfria alternativen följer med i prissänkningen).
- ”Maträtt” med vin eller öl: 120 kr, med alkoholfritt alternativ 100 kr.

Tillfällig servering till allmänheten

Denna form av tillstånd kräver att sökande är kunnig och lämplig för uppgiften. För att erhålla tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten ställs samma krav på sökandens lämplighet som för permanent tillstånd till allmänheten, enligt 8 kap 11,12 §§ alkohollagen.

Beakta att:

- Köket ska vara registrerat hos miljöavdelningen för beredning och servering av lagad mat.
- Mat och alkoholfri dryck ska finnas att tillgå under hela den tid som servering av spritdrycker, vin och starköl pågår.
- Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om återkommande verksamhet.
- Serveringstillstånd beviljas inte i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig till ungdomar under 18 år.
- Serveringsstället ska utgöras av en avgränsad yta.
- Det ska finnas ett tillfredsställande antal sittplatser.
- Betryggande tillsyn över serveringen måste garanteras.
- Servering av spritdrycker bör inte medges annat än i undantagsfall vid speciella tillfällen.
- De personer som ansvarar för servering ska vara lämpliga för uppgiften. Detta är liktydigt med att de krav som ställs på sökande för tillsvidarestillstånd.
- Kassaapparat med vanliga kassarutiner krävs. Tillståndsmyndigheten kan kräva särredovisning av verksamheten.
- En grundförutsättning för tillstånd är att remissinstanserna tillstyrkt och rätten att disponera marken kan styrkas, detta gäller även särskild lokal.
- Tillstånd kan förenas med villkor om ordningsvakter efter samråd med polismyndigheten.
- Alkoholserving till väsentligt lägre pris än normalpris får ej förekomma.

Tillfällig servering till slutna sällskap

Enligt alkohollagen innebär begreppet servering att alkoholdrycker säljs för förtäring på stället. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer med någon form av gemensamt intresse. Annonsering och affischering som vänder sig till allmänheten är inte tillåtet.

Beakta att:

- Lagad mat ska tillhandahållas.
- Förening eller företag som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Det ska även ha ett namn som kan särskiljas från andra och ha antagit stadgar som överensstämmer med det som är brukligt för förening/organisation.
- Sökande som tilldelats organisationsnummer av skattemyndigheten anses i normalfallet uppfylla dessa krav. Utöver det krävs att föreningen visat sig vara i stånd att bedriva ideell eller annan verksamhet samt att verksamheten kan bedömas bli bestående.
- Protokoll som visar styrelsens sammansättning ska redovisas samt vem som är firmatecknare eller som tecknar föreningen.
- Serveringslokalen får inte vara öppen för insläpp av nya gäster under pågående tillställning och medlemskort får inte säljas vid ingången.
- Serveringstillstånd utfärdas maximalt vid sex tillfällen till en sökande per år, med undantag för yrkesmässig verksamhet som festvåningsverksamhet.
- Anordnar sökande oftare tillfällig servering till slutna sällskap kan krav på tillsvidarestillstånd övervägas.
- Serveringstillstånd meddelas endast förening, företag eller yrkesmässig verksamhet.

Alkoholdrycker som inte medges enligt serveringstillstånd

På serveringsställe där serveringstillstånd gäller får ingen dricka eller tillåtas dricka andra alkoholdrycker än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet, alkohollagen 8 kap. 24 §. Detta gäller emellertid inte på hotellrum.

Det är inte heller tillåtet att dricka eller tillåtas dricka alkoholdrycker på ett serveringsställe där alkoholdrycker inte får serveras. Detta förbud gäller även för lokal som yrkesmässigt upplåts för sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller genom dennes försorg och där servering av alkoholdrycker inte är tillåten.

I 8 kap. 24 § anges också att alkoholdrycker som inte får serveras i en lokal inte heller får förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen. Förbuden gäller inte i fråga om folköl.

Åtgärder vid överträdelser

Om bestämmelserna i alkohollagen inte följs eller om villkoren för tillståndet inte följs, är kommunen skyldig att utfärda erinran eller vid upprepade överträdelser, en varning 9 kap. 17 §.

Kommunen har även enligt alkohollagen 9 kap. 18 § rätt att återkalla tillstånd.

En kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Även då förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, till exempel när det gäller tillståndshavarens personliga lämplighet eller lokalens beskaffenhet, ska serveringstillståndet återkallas.

Om verksamheten upphör ska tillståndet återkallas. Den som har serveringstillståndet ska meddela till kommunen när verksamheten upphör.

BILAGA 4 – LÄGESBESKRIVNING

Beskrivning nationell nivå

Alkohol

Narkotika

Dopning

Tobak

En aktuell lägesbild över drogutvecklingen i Sverige ges regelbundet ut av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN. Förbundet har till uppgift att sprida information om alkohol och andra droger.

Aktuell rapport:

Drogutvecklingen i Sverige 2017

CAN rapport 164

<http://can.se/contentassets/8178f9b67d894d10a6438816b204afb5/drogutvecklingen-i-sverige-2017.pdf>

CAN tillhandahåller även andra rapporter gällande droganvändning och hälsa på sin webbsida can.se

